

Udgivet 01.05.2024

Vi mangler retvisende tal for økologiske pattegrises overlevelse

Økologiske griseproducenter har iværksat tiltag, der forventes at have gavnet overlevelsen af pattegrise siden seneste opgørelse i 2014.

Af Sarah-Lina Aagaard Schild

Fødevareministeriets udspil, *23 initiativer skal indlede nyt kapitel for dansk dyrevelfærd*, skal implementere tiltag, der øger overlevelsen blandt pattegrise. Denne indsats gør sig gældende for både økologisk og konventionel griseproduktion.

Det aktuelle niveau af pattegrisedødelighed inden for økologisk produktion kendes ikke. De senest opgjorte data blev indsamlet i 2014-2015 og publiceret i 2018 og antages ikke længere at være retvisende, især fordi branchen siden 2014 har gjort en række tiltag for at fremme overlevelsen blandt pattegrisene.

Ændret genetik har effekt

Det mest omfattende tiltag, som er blevet implementeret i økologiske griseproduktion, er en ændring af den genetik, som anvendes. I dag indkøber hovedparten af de økologiske griseproducenter Topigs Norsvin TN70-søer fra en økologisk avlsbedrift, hvor branchen førhen indkøbte 20 % konventionelle DanBred dyr, mens de resterende 80 % var egen avl baseret på DanBred genetik.

Flere videnskabelige studier peger på, at avlslinjer, hvor søerne føder færre men mere robuste grise med højere fødselsvægt, øger overlevelsen blandt pattegrise. I 2022 blev der gennemført et studie på en økologisk bedrift, hvor pattegrisedødeligheden blev sammenlignet mellem to so-linjer (DanBred LY og Topigs Norsvin TN70). De adskiller sig blandt andet i antal levendefødte grise og fødselsvægt. Der blev fundet ~ 10 %-point højere dødelighed blandt pattegrise af DanBred LY søer (23 % vs. 14 % total pattegrisedødelighed), mens antallet af fravænnede grise var ens for de to solinjer (Kobeck-Kjeldager et al., 2023) (<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/asj.13840>).

I overensstemmelse hermed er det tidligere vist, at pattegrise fra TN70 udviser flere tegn på øget levedygtighed. Grisene har for eksempel højere fødselsvægt og højere rektal-temperatur umiddelbart efter fødsel sammenlignet med DanBred LY (Schild et al. 2020)

(<https://www.frontiersin.org/journals/veterinary-science/articles/10.3389/fvets.2020.00355/full>).

Tilbagemeldingen fra adspurgte økologiske griseproducenter understøtter resultaterne af de videnskabelige undersøgelser. Således opleves i praksis også effekterne af den nye genetik, idet der er tilbagemeldinger om færre fødte men tungere grise, og at flere af disse overlever.

Temperaturregulering er i fokus hos producenter

Branchen har desuden gjort tiltag for at øge søers mulighed for at udvise temperaturregulerende adfærd og dermed nedbringe risikoen for varmemstress. For at imødekomme søernes behov er der lovkrav om, at udendørs søer skal have adgang til sølebad, når temperaturen i skyggen overstiger 15° C.

I 2018 tog branchen et yderligere initiativ til at afhjælpe udfordringer med varmemstressede søer, da den i *Brancheanbefalingerne* indførte, at søer i faremarken skal have adgang til skygge i sommermånederne. Tiltaget er således et supplement til sølehullet og skal give søerne flere muligheder for at temperaturregulere.

Det er vigtigt at undgå varmemstressede søer, da denne tilstand blandt andet kan medføre mere komplicerede og længere faringsforløb samt nedsat mælkeydelse. Disse faktorer relaterer til dødfødte, svagfødte og sultende grise og er dermed faktorer, der direkte eller indirekte påvirker risikoen for pattegrisedød.

Der er grund til at antage, at de nuværende udfordringer med høje temperaturer og hedebølger bliver hyppigere og mere udtalte i fremtiden (IPCC 2023) (https://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/downloads/report/IPCC_AR6_SYR_SPM.pdf). Derfor er fokus på at undgå varmemstressede dyr fortsat afgørende for også i fremtiden at undgå negative konsekvenser for pattegriseoverlevelsen.

Tiltag forventes at have nedbragt dødelighed

Pattegrisedødeligheden i økologisk produktion forventes at være faldet markant siden opgørelse fra 2014 i kraft af de to ovenstående initiativer. Meldingerne fra de økologiske bedrifter støtter op om denne antagelse, men vi mangler en systematisk kortlægning, for at branchen kan få de konkrete tal.

Anbefalede tiltag, der kan mindske pattegrisedødeligheden

- Vær opmærksom på soens huld. Fede søer er i risiko for faringsproblemer og magre søer for nedsat mælkeydelse.
- Vælg genetik, der er egnet til økologisk produktion, dvs. mindre kuld, fokus på robusthed/levedygtighed af grisene.
- Sørg for god ventilation i hytten om sommeren. Soen opholder sig – og skal gerne opholde sig – meget i hytten i dagene omkring faring.
- Sørg for rigeligt med halm og en tør rede omkring faring. De nyfødte grise er meget kuldefølsomme.
- Lav faringsovervågning.

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

For mere information

Sarah-Lina Aagaard Schild

Specialkonsulent

Grise, produktionssystemer

+45 28 30 49 39

sali@icoel.dk